

Csendes ünnepek

Az ünnepek nem mindig piros betűsek. Dr. Ócsai József, a sándorfalvi községi tanács vb elnökének életében az elmúlt negyedszázad alatt több csendes ünnep akadt. Hármát mondunk el belőle.

1.

Nehéz idők jártak akkor. A közzétartási hivatalnál dolgoztam. Jegyrendszer volt. A falu népének pedig kenyér kellett. Nem töltöttem még be a 17. életévet, s jóformán egyedül bajlódtam az akkori gondokkal. A pénz napról napra vesztett értékéből, horribilis számokban beszélünk, ugrásszerűen romlott, zuhant a pengő. Az embereknek meg nem lehetett azt mondani, akik befizették a pénzt, hogy nohát elvesztette az értékét, lakjanak a jól a millpengőkkel. A gabonautalványokat Szentesen adták. Ezért aztán, amikor annak az ideje eljött, délutánra összeszedtük a pénzt, s még akkor indultunk is lovaskocsival. Micsoda idők voltak. Kosarakban, papírdobozokban vittük a szekerderékba a sok pénzt. Előli, a bakon a kocsis, s egy rendőr. Én meg egy nagy kas tetején ültem. Egyszer Szegvárra szorított be bennünket az idő. Esett kegyetlenül. Mire bekéredzkedtünk a rendőrségre, agyonra áztunk, agyonfagyunk. Aztán már mennünk is kellett tovább. Hajnalra mindig beértünk Szentesre. Arra ügyeltem, hogy amikor már megtudjuk a pénz új árát, s értékét, akkorra mindig kiváltsam az utalványt. A falunak mindig meglett a kenyere. Ez ünnep volt!

2.

Huszonöt év, az már történelem. Amikor Dócon „kiosztottuk” a községet, az is az volt. Mert Sándorfalvához tartozott közigazgatásiilag az a terület és részt vettem én is a telkek kisorsolásánál. Nem kedvezett az idő az ünnepnek. Behúzódtunk egy házhoz, a gangra. Kértünk is egy szakajtó kosarat. Beleszórtuk a számokat. Az emberek csak álltak ott, beszéltek, szívták az újságpapírból csavart cigarettát. Szegény nép lakta ezt a tájat, leginkább volt urasági bérések, napszámások, akik korábban mindig más keze-lába voltak. Most eljutottak addig, hogy házhelyet kapjanak a faluban, az új, épülő faluban. Olvastuk a neveket, előállt egy-egy kucsmás paraszt, kihúzta a szakajtóból a cédulát, s akkor aztán magyarázhattam, hogy mit jelent az a szám, megnéztem a térképen, hol keresse birtokát az ember. Nem volt itt utca, sfk terület volt, sokan eltévtek, visszajöttek, melyik is hát az ő „házuk”.

Szép ünnep volt. Jó volt látni a hajdani béréseket, a megrögglyant embereket, akiknek az arca megszínese-dett, kiült rája az öröm. Tulajdonosok lettek. Boldogan indultak el a kicsi portákhöz, megálltak a karóknál, mérték a szélességet, a hosszát. Álltak megilletőve, fújták a füstöt, lerakták a tarisznyát a saját földjükre. Át-átszóltak a szomszéd-

Ismertem az embereket, nagyon. Volt itt az uradalomban egy jószágigazgató, akinek igen jól ment. Meghalt. A felesége maradt hátra, meg egy vénkisasszony szolgáló. A két hölgy kitarított egymás mellett. A szegénység, a nyomorúság egymás mellé kényszerítette az urat és a cselédjét. Azért a három lépés távolság meg volt közöttük. Segíteni kellett rajtuk. Az ötvenes évek elején jártunk. De hogyan? Pénzt nem adhattam volna nekik, szegyeltem volna, meglehet, el se fogadják. De mindenképpen segíteni kellett rajtuk. Elmentünk hozzájuk, s régebbi tintatartókat vettem tőlük, jó magas áron. Igen magas áron. Ez is történelem.

Dr. Ócsai József nacionáléja: 1944 óta dolgozik a mozgalomban, ez idő óta tagja a pártnak. 1945-ben került a közigazgatásba, s azóta ott dolgozik, a katonaidő megszakításával. 1954-ben választották a vb tagjai sorába, megbízták a titkári funkcióval. 1960-ig dolgozott ebben a munkakörben, ekkor lett vb-elnök. 1966. december 23-án avatták fel Szegeden, a jogi egyetemen. 1967-ben a Munka Erdemrend bronz fokozatát kapta. Huszonöt év szolgálat. A falu mindig megtartotta. Gondok, remények, ünnepek változtatták egymást. Mint ma is. Neki szép ünnep a negyedszázados jubileum.

Sz. Lukács Imre

Helikopterek a mezőgazdaságban

nak, hát a tied milyen lett? Elmondták, hogy milyen házat szeretnének, s milyen ólakat. Csendes öröm volt a falu felett. Később előhúzták a zseberakott zsíroskenyeret, eszegették. Később meg eljöttek hozzájuk az asszonyok a közeli majorokból meg Sándorfalváról. Megálltak az emberük mellett, csillogott a szemük. Ők nemigen beszéltek. Ezt sem lehet elfelejteni.

3.

Sándorfalván születtem, itt volt kisbírő az apám. Itt laktunk bent, a mostani tanácsházán. Kijártam az iskolát, szerettem volna tanulni. Jöttek is a tanítók, mondták az apámnak, de hiába. Miből is taníthatta volna a fiát? Cselédnek se akart adni, mert az mégse illik egy kisbírőhoz. Végül is kereskedő lettem. Az előjáróságra 1945. II. hó 7-én hívtattak be, s kisegítőként megbízták, hogy vezessenek nyilvántartást a bejelentkezőkről. Aztán itt is ragadtam, végigjártam a „számárlatrát”.

A repülőgépes növényvédelemről többször is hírt adtunk már olvasóinknak. A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium illetékesitől nyert tájékoztatás szerint még ebben az évben — egyelőre kísérletképpen — helikoptereket is munkába állítanak.

Előszörban a hegyvidéki területeken van szükség ezekre a „mezőgazdasági szaktaktikákra”, ahol a mérvesszárnnyú repülőgépek a speciális védelmi munkákat nem tudják elvégezni. Ott is számíthatunk munkájukra, ahol az adott terepviszonyok lehetetlenné teszik repülőter kialakítását. A repülőgépekkel végzett permetezés és műtrágyaszórás ugyanis csak ott nem fizetődik ki, ahol öt kilométernél nem kell messzebbre szállítani a gépeknek ötmázsás terhüket. Ha a kísérletek biztató eredményt hoznak, akkor a géppark további bővítésére is sor kerülhet.

Szanálás

Véget ért a mód, amely szerint évről évre a mérleg-hiánnyal záró termelőszövetkezetek nyitott marékkaik mennek az államhoz. Ezekben a napokban a szegedi járás közös gazdaságaiban több szövetkezetben dolgoznak szanálási bizottságok.

Az algyői Napsugár Termelőszövetkezet is szanálási ra ítéltetett. A zárszámadási mérlegben kimutatott vesztesége 786 ezer forint, amelyet növel a 140 ezer forint jövedelem felhasználást szabályozó adó. A jövedelem-felhasználás utáni veszteség 936 ezer forint. A szanálás indítását a járási tanács vb kérte, majd ezzel párhuzamosan a termelőszövetkezet vezetősége megvitatta a gazdasági és pénzügyi helyzetet és szintén kérte a szanálást. Ugyanis nyilvánvaló, a termelőszövetkezet 1082 holdas (mini) területét figyelembe véve nem tudja „kigazdálkodni” a veszteséget.

Honismeret

Kisebb-nagyobb közösségek munkálkodnak községeinkben, hogy felderítsék a szülőföld „titkait”, és összegyűjtsék ismereteiket mások számára is hozzáférhetővé tegyék. Közel egy évtizede működnek honismereti szakkörök a művelődési otthonokban.

Az eddig járt út társadalmi hasznosságát felismerve igyekszik segítséget nyújtani átfogó koncepció alapján a Hazafias Népfőnt keretében közelmúltban megalakult megyei honismereti bizottság. Célkitűzései közt a nemzeti tudat erősítése, az egészséges lokalpatriotizmus felébresztése és ápolása, a szocialista hazafiság érzésének és a nemzetköziség gondolatának elmélyítése szerepel. Feladata, hogy történelmi múltunk, haladó és forradalmi hagyományaink megbecsülésével, korunk vívmányainak és mindennapi munkánk eredményeinek megismertetésével cselekvő hazafiságot buzdítson.

A népművelési kis közösségek, a szakkörök és a honismereti klubok alkalmas keretet biztosítanak a célki-

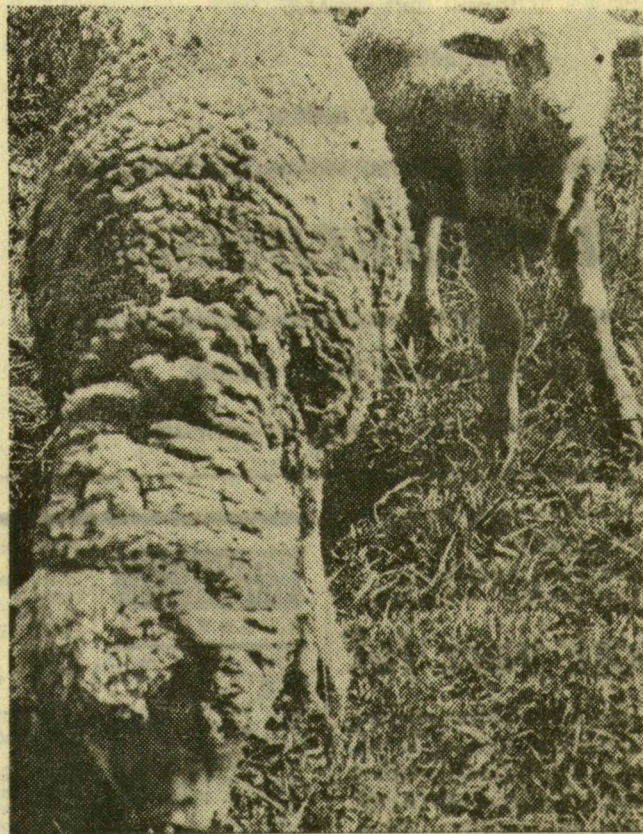
tűzések megvalósítására.

A honismereti bizottság megalakulása a pártfogását ajánlotta fel az apátfalvi honismereti nap (április 13.) rendezőinek, és védnökséget vállalt a sövényházi hagyományos Árpád-émlékünnep-programjának összeállítására fölött.

Tiszaszigeti éléskamra

Nagyot fejlődött a tiszaszigeti Búzakalász Tsz állattenyésztése. Tavaly összesen 10 millió 663 ezer forint volt az árbevétel, ami az előző évi- nek a 141 százaléka. Ez mindenképpen azoknak a dolgozóknak a munkáját dicséri, akik ebben az üzemükben fáradságot, időt nem kímélve napról napra jobb eredményeket értek el.

Tavaly 375 hizómarhát és 2094 hízó sertést adtak piacra a tiszaszigeti nagyüzemből. Erre még nem volt példa, annál is inkább, mi-

Mezei „óvodások” a tavaszban

Emberi mértékkel mérve még óvodások. Erdekldő szemmel bámulnak bele a világba. Lehet, hogy csak a fényképezőgépre kíváncsiak?

Az anyabirka praktikusabb észjárású. A megélhetés a fontos! Többet ér egy harapás a harmatgyenge fűből, mint a szenzáció. A mezei óvodásokra féltőn vigyáznak, mindenben gondoskodnak róluk.

Horváth Dezső felvételei

A feketehalmi „mindenes”

Fél kerékkel már Bács megyét járjuk, amikor a csengelei bekötőúton kordonos művelési szőlőtáblák között a Munka Erdemrendes tanyai pedagógust, Harmath Istvánt és feleségét, az Oktatásügy Kiváló Dolgozóját keressük.

Akármiyikükről lehetne szép riportot írni, hiszen 11 éves múltjuk a Kistelekhez kapcsolódó feketehalmi iskolában elég adatot szolgáltat hozzá, de nehéz lenne a választás. Együtt pedagógusok ők ketten.

Hívták őket már nagyiskolába is, tanulmányi felügyelők is, a tanácselnökséget is kínálták, de maradtak.

— Miért?

— A tanyai gyereknél őszintébb, tiszteletudóbb és fogékonyabb lehet itt-ott, de egy iskolára való sehol sem jön össze belőlük. Biztosan szem előtt, lennének jobban, ha máshová mennének, de a pedagógus ott álljon helyt, ahol nagyobb szükség van rá. A színész reflektorfényre vágyik. A tanyai pedagógus akkor is reflektorfényben volt már, amikor csak petróleumlámpa világított a tanyákon. Ötszáznyolcvan ember állandó figyelme elég egy házas-párnak, ha mindenkinek adni

is akar valamit a tudományból.

A környék kulturális centruma lett az iskola. Ennek az épületnek nem fordít háttat a gyerek akkor sem, ha már messze kerülhetné. Hét-főtől hétfőig állandó a nyüzsgés. Délelőtt, délután tanítás (tt nincs demográfiai mélyhullám, 70 gyerek jár, pedig a nyolcadikosok már a faluban tanulnak), este pedig népművelés. Csak éjszaka üres az iskola. Volt már olyan alkalom, hogy az előszobában politikai akadémiát tartottak, a tanteremben dolgozók esti iskolája folyt, a kiskonyhában pedig légóoktatás.

Néhány előadáscímet kérek, de Harmath István nyilvántartókönyvvert megy. Mondhatná fejből is, de hozzászólt, hogy az emberi hitre itt vigyázni kell. A nyilvántartókönyv mellett más könyvek is sorakoznak. Ezekből meríti tudományát az előadásokhoz. Szabadkodik, hogy nem nagy munka az, hiszen ő végeredményben csak feketehalmi dialektusra fordítja a benne foglaltakat. A „műfordítás” összetűzött lapokon benne van minden könyvben Irigylem szorgalmát és pontosságát.

— Itt nem lehet csak általánosságban beszélni, például a földtörvényről. Egyenként

meg kell mondani, ki mire számíthat.

Ötszáznyolcvan ember mindenes a tanyai pedagógus. Ha valakinek hivatalos ügye van, ide jön először tájékozódni. A tanácskérés azt is jelenti, hogy „szóljon már az érdekünkben a tanár bácsi néhány jó szót”. Ide jönnek, ha a nyugdíja körül van valakinek intézni való, ha kérvényt kell írni (sokszor csak azért, mert itt van irógép, és azzal „hivatalosabb” a kérés), de itt köt ki az is, aki ronggyűjtést szervez.

— Panaszkodjanak már egy kicsit!

— Mire? A gyerekek és szülők szeretnek bennünket. Hivatalos elismerésben is bőven van részünk. Ismerik munkánkat, és ha csak a kitüntetések nézzük, akkor is számon tartják eredményeinket.

— Persze azért panaszunk is van, de azon maga nem segíthet — mondja Harmathné. — A tanyai pedagógust némelyek a világ végén élő, begyöpösödött fejű embernek tartják. Megtanítják a gyereket a betűvetésre, aztán kész. És milyen jól keresnek! Bárkinek mondom, próbálja ki ő is. Van rá lehetőség bőven!

H. D.

Esküvőre kölcsönözhető

modern vonalú rövid és hosszú menyasszonyi ruhák, kosztümök, belépők. Elegáns férfiföltönyök, szmokingok, frakkok. Egyéb alkalmi és kószorúslány ruhák. Színjátszó csoportoknak, iskoláknak színpadi és táncruhák kaphatók.

JELMEZKESZÍTŐ ÉS KÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT, Szeged, Lenin krt. 50.

S 43 277

PÉNTEK, 1969. ÁPRILIS 4.

DEL-MAGYARORSZÁG 13